

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 5Sžk/20/2020
Identifikačné číslo spisu: 1019200050
Dátum vydania rozhodnutia: 16. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Monika Valašiková
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1019200050.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Mališovej a prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. v právnej veci žalobcu: LÁNY s. r. o., Fučíkova 29, 908 51 Holíč, IČO: 46 663 177, právne zastúpený: Mgr. Tomáš Kováč, advokát, Mýtna 42, 811 05 Bratislava, proti žalovanému (sťažovateľ 1/): Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Námestie Slobody 6, 810 05 Bratislava, za účasti (sťažovateľ 2/): MH Invest, s.r.o., Mlynské Nivy 44/A, 821 09 Bratislava, IČO: 36 724 530, právne zastúpený: JUDr. Allan Böhm, advokát, Advokátska kancelária Böhm & Partners, Jesenského 2, 811 02 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 09033/2016/B624-SV/07606/Ka zo dňa 10. februára 2016, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného a ďalšieho účastníka konania proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/6/2019-433 zo dňa 03. decembra 2019, takto

r o z h o d o l :

Návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/ a 2/ s a z a m i e t a.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/6/2019-433 zo dňa 03. decembra 2019 s a z r u š u j e a vec sa mu v r a c i a na ďalšie konanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie pred správnym súdom

1. V pôvodnom správnom súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „správny súd“) pod sp. zn. 5S 72/2016, krajský súd rozsudkom č.k. 5S 72/2016-194 zo dňa 28. februára 2017 zrušil podľa ust. § 191 ods. 1 písm. d), písm. e) zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) rozhodnutie žalovaného č. 09033/2016/B624-SV/07606/Ka zo dňa 10.02.2016 (ďalej aj ako „napadnuté rozhodnutie“) a tiež rozhodnutie Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky č. OU-NR-OVBP2-

2015/042632-007 zo dňa 21.12.2015 (ďalej aj ako „prvostupňové rozhodnutie“) a vec vrátil orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie. Proti rozsudku č. k. 5S 72/2016-194 zo dňa 28.02.2017 podal kasačnú sťažnosť žalovaný a ďalší účastník konania. O kasačnej sťažnosti sťažovateľov rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 5Sžk/4/2018 zo dňa 04.12.2018, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S 72/2016-194 zo dňa 28.02.2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd skonštatoval, že krajský súd vec posudzoval výlučne podľa ustanovení všeobecne záväznej právnej úpravy týkajúcej sa vyvlastnenia, vyjadrenej v zákone č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v platnom znení (ďalej aj ako „stavebný zákon“), bez zohľadnenia na vec sa vzťahujúcej špeciálnej právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon č. 175/1999 Z. z.“). Keďže krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal primárne zo všeobecnej právnej úpravy týkajúcej sa vyvlastnenia v rámci stavebného zákona, pričom lex specialis právnu úpravu týkajúcu sa vyvlastnenia v režime zákona č. 175/1999 Z. z. vôbec nezohľadnil a ani neuviedol prečo, kasačný súd sa stotožnil s argumentáciou sťažovateľov, že krajský súd vecne správne právne posúdil, preto najvyšší súd svojím rozsudkom zrušil uvedený rozsudok Krajského súdu v Bratislave a vec vrátil na ďalšie konanie.

2. Napadnutým rozsudkom č. k. 5S/6/2019-433 zo dňa 03. decembra 2019 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) Krajský súd v Bratislave podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. e) SSP napadnuté rozhodnutie a prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie. Pribratému účastníkovi právo na náhradu trov konania nepriznal. Žalobcovi súd priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania.

3. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd uviedol, že z administratívneho spisu orgánu verejnej správy bolo zrejmé, že v posudzovanej veci bola sporná výška finančnej náhrady za nehnuteľnosť, ktorá bola žalobcovi vyvlastnená podľa § 108 ods. 2 písm. o) stavebného zákona a § 4a zákona č. 175/1999 Z. z. pre stavbu „Vybudovanie strategického parku“, k. ú. Q., G., P., J., G., Č. (ďalej aj ako „Strategický park“). Za spoluvlastnícky podiel k vyvlastneným pozemkom KN-E parc. č. XXX/X o výmere 514,33 m², parc. č. XXX o výmere 311,79 m², parc. č. XXX/X o výmere 20,12 m², parc. č. XXX/X o výmere 168,37 m², parc. č. XXX o výmere 77,72 m², parc. č. XXX. o výmere 14,06 m², parc. č. XXX o výmere 922,81 m², parc. č. XXX o výmere 2881,00 m², parc. č. XXX/X o výmere 51,56 m², parc. č. XXX. o výmere 162,22 m², parc. č. XXX o výmere 350,75 m², parc. č. XXX/X o výmere 349,00 m², parc. č. XXX o výmere 260,75 m², parc. č. XXX o výmere 185,25 m², parc. č. XXX o výmere 131,92 m², parc. č. XXX. o výmere 114,17 m², parc. č. XXX o výmere 94,42 m², parc. č. XXX/X o výmere 76,08 m², parc. č. XXX/X o výmere 188,00 m², parc. č. XXX/X o výmere 87,08 m², parc. č. XXX/X o výmere 12,75 m², parc. č. XXX/X o výmere 10,28 m², parc. č. XXX o výmere 38,68 m² (ďalej len „predmet vyvlastnenia“), bola žalobcovi priznaná náhrada podľa ustanovenia § 111 ods. 2 stavebného zákona v sume zodpovedajúcej všeobecnej hodnote určenej na základe znaleckého posudku č. 188/2015 zo dňa 13.07.2015 vyhotoveného spoločnosťou UEOS-Komercia a. s., so sídlom Ružová dolina 27, Bratislava, znalcom v odbore stavebníctvo, odhad hodnoty nehnuteľností, odhad hodnoty stavebných prác (ďalej aj len „znalecký posudok“), vo výške 106.119,15 €.

4. Krajský súd konštatoval, že v prejednávanej veci nebola medzi účastníkmi konania sporná otázka verejného záujmu a rozsahu vyvlastnenia, spornou bola otázka zákonnosti určenia primeranej náhrady za vyvlastnenie správnym orgánom. Žalobca v priebehu vyvlastňovacieho konania a v žalobe spochybnil a opakovane namietal nepoužiteľnosť znaleckého posudku s poukazom na zmenu stavu predmetu vyvlastnenia od obhliadky zo dňa 16.06.2015 do vydania prvostupňového rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 21.12.2015.

5. Krajský súd dospel k názoru, že žalovaný, ako aj orgán verejnej správy prvého stupňa, v preskúmvanej veci nedostatočne zistili skutkový stav, týkajúci sa primeranej náhrady za predmet vyvlastnenia. Zdôraznil, že vyvlastňovacie konanie, ako aj následné rozhodnutie o vyvlastnení, musia byť v súlade nielen s Ústavou Slovenskej republiky, ale musia obsahovať aj podmienky obsiahnuté v

stavebnom zákone, podmienky obsiahnuté v zákone o významných investíciách, či vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláska č. 492/2004 Z. z.“). Stavebný zákon v ust. § 111 ods. 2 a rovnako aj zákon č. 175/1999 Z. z. v ust. § 4a ods. 4 predpokladá, že primeranosť náhrady za vyvlastňovanú nehnuteľnosť sa určuje podľa trhovej ceny, resp. všeobecnej hodnoty určenej znaleckým posudkom. Keďže zákon č. 175/1999 Z. z. nešpecifikuje pojem všeobecná hodnota, v súlade s ust. § 111 ods. 2 stavebného zákona, aplikujúc § 4a ods. 1 veta druhá zákona č. 175/1999 Z. z., je potrebné za ňu považovať cenu rovnakej alebo porovnateľnej nehnuteľnosti v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite.

6. Krajský súd je toho názoru, že ustanovenie § 4a zákona č. 175/1999 Z. z. nemožno chápať tak, že dáva správne mu orgánu ničím neohraničenú právomoc postupovať svojvoľne pri určovaní primeranej náhrady za predmet vyvlastnenia. Na postup pri vyvlastňovaní sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v platnom znení (ďalej len „správny poriadok“) a stavebného zákona a tieto precízne určujú správne mu orgánu postup, ktorý je nutné pri vyvlastňovaní dodržať, pričom v predmetnej veci tento postup správne mu orgánom dodržaný nebol. Pre účely vyvlastňovacieho konania musí návrh na vyvlastnenie podľa ust. § 112 ods. 3 stavebného zákona obsahovať okrem iného aj návrh náhrady. Podľa názoru správneho súdu skutočnosť, že trhovú cenu je určená znaleckým posudkom, nezavaruje správne mu orgán povinnosti postupovať v súlade so zásadou zákonnosti úplne a presne zistiť skutočný stav týkajúci sa primeranej náhrady za vyvlastnenie.

7. Krajský súd uviedol, že správne mu orgán sa týmito námietkami náležitým spôsobom nevysporiadal, len skonštatoval, že cena bola navrhnutá na základe výpočtu znalca vykonávajúceho posudok na základe objednávky navrhovateľa vyvlastňovacieho konania. Správne mu orgán mal možnosť ustanoviť znalca, ktorý by nebol žiadnym spôsobom viazaný na navrhovateľa, na odborné posúdenie zistenia primeranej náhrady a objasnenia nezrovnalosti pri zisťovaní navrhovanej ceny.

8. Z prvostupňového rozhodnutia podľa krajského súdu nevyplýva, že náhrada za predmet vyvlastnenia zodpovedá jeho trhovej cene, tak ako to predpokladá ust. § 111 ods. 2 stavebného zákona, keď cena predmetu vyvlastnenia bola stanovená len metódou polohovej diferenciacie a obsahom znaleckého posudku č. 188/2015 vyhotoveného dňa 13.07.2015 nebolo zisťované trhovej ceny pozemkov v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite (porovnávací metóda).

9. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej sa primeraná náhrada za vyvlastnenie zisťuje vždy analyzovaním miestneho trhu, všetkými troma rovnocennými metódami, ktorými sú porovnanie kúpnych cien, kapitalizácia čistých výnosov a náklady podľa cien stavebných prác. Analýza porovnateľných kúpnych cien v znaleckom posudku nesmie chýbať. Zároveň poukázal na to, že rozsudky Krajského súdu Bratislava č. k. 1S/304/2017-372 zo dňa 12.07.2018 a č. k. 6S/72/2016-115 zo dňa 08.07.2016 v identických veciach a s rovnakými účastníkmi konania, v ktorých krajský súd zrušil rozhodnutia orgánov verejnej správy a vec im vrátil na ďalšie konanie, boli potvrdené ako vecne správne rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžk/10/2018 zo dňa 20.02.2019 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžrk/1/2017 zo dňa 28.02.2018.

10. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa ust. § 167 ods. 1 SSP tak, že priznal žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú náhradu vynaložených trov konania, nakoľko mal vo veci plný úspech. Pribratému účastníkovi náhradu trov konania nepriznal, pretože s poukazom na § 169 SSP má voči neúspešnému žalovanému právo na náhradu iba tých trov, ktoré mu vznikli v súvislosti s plnením povinností, ktorú mu daný súd uložil, pričom v danom prípade pribratému účastníkovi takéto trovy nevznikli.

II.

Kasačné sťažnosti, vyjadrenia

A. Kasačná sťažnosť žalovaného

11. Proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/6/2019-433 zo dňa 03. decembra 2019 podal žalovaný (ďalej len „sťažovateľ 1/“) dňa 24.02.2020 kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa ust. § 440 ods. 1 písm. g) SSP a navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne požadoval, aby kasačný súd priznal jeho kasačnej sťažnosti odkladný účinok.

12. Sťažovateľ 1/ je presvedčený, že správny súd nesprávne právne posúdil vec, keď pri svojom rozhodovaní uviedol, že žalovaný, ako aj prvostupňový správny orgán, nepostupovali podľa zásad správneho poriadku a stavebného zákona, a vo veci nedostatočne zistili skutkový stav, týkajúci sa primeranej náhrady za predmet vyvlastnenia. Argumentoval osobitosťou ustanovenia § 4a zákona č. 175/1999 Z. z., ktorý je špeciálnou normou vo vzťahu ku všeobecnej právnej úprave obsiahnutej v stavebnom zákone. Poukázal, že odôvodnenie napadnutého rozsudku akcentuje príslušné ustanovenia stavebného zákona, ktorý zdôrazňuje, aby náhrada za vyvlastnenie bola určená ako trhovú cenu určenú znaleckým posudkom. Sťažovateľ 1/ je toho názoru, že význam právnych pojmov „všeobecná hodnota“ - obsiahnutého v zákone č. 175/1999 Z. z. ako lex specialis a „trhovú cenu“ - v stavebnom poriadku ako lex generalis, je odlišný a podstatný. Zároveň nesúhlasí so závermi krajského súdu, v zmysle ktorých je správny orgán pri vyvlastnení podľa zákona č. 175/1999 Z. z. oprávnený rozhodovať o námietkach účastníkov konania k výške náhrady za vyvlastnenie, ktorá bola určená znaleckým posudkom, aj napriek tomu, že ust. § 4a zákona č. 175/1999 Z. z. zveruje túto kompetenciu civilnému súdu.

13. Sťažovateľ 1/ je toho názoru, že akceptáciou záverov v napadnutom rozsudku dochádza k obchádzaniu a popretiu zmyslu ustanovenia § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z., ktorým je prevencia pred zbytočným zdržiavaním vyvlastňovacieho konania skúmaním jednotlivých a často rozdielnych tvrdení, argumentov a znaleckých posudkov ohľadom hodnoty vyvlastňovaných nehnuteľností. Postup, ktorý vyžaduje od správnych orgánov krajský súd, by viedol podľa sťažovateľa 1/ k neprimeranému predlžovaniu vyvlastňovacích konaní a pri realizovaní významných investícií by mohli vzniknúť hospodárske škody pre Slovenskú republiku. Ustanovenie § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. stanovuje, že z dôvodu nesúhlasu s výškou náhrady za vyvlastnenie mal žalobca použiť iný inštitút - žalobu na všeobecný súd. Nemožno tvrdiť, že ak žalobca nie je spokojný s výškou náhrady za vyvlastnenie, má na výber, či použije správnu žalobu alebo civilnú žalobu podľa § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. Žalobca má stále k dispozícii efektívny nástroj na ochranu svojich práv v podobe civilnej žaloby.

14. Sťažovateľ 1/ tiež navrhol priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok. Vznik závažnej ujmy odôvodnil tým, že vlastníctvo predmetu vyvlastnenia je späté s realizáciou významnej investície Strategického parku, ktorá významne ovplyvní okrem výroby aj zamestnanosť, pričom v dôsledku napadnutého rozsudku existuje hrozba, že žalobca bude blokovat' stavené práce. Nakoľko priznanie odkladného účinku umožní realizáciu významnej investície, sťažovateľ 1/ je presvedčený, že nemožno mať pochyby o tom, že toto nie je v rozpore s verejným záujmom. Vzhľadom na to, že žalobca napáda len výšku náhrady za vyvlastnenie, odkladný účinok nie je podľa sťažovateľa 1/ v rozpore s nárokom žalobcu uplatneným v tomto konaní.

B. Kasačná sťažnosť ďalšieho účastníka konania

15. Proti napadnutému rozsudku podal kasačnú sťažnosť tiež ďalší účastník konania (ďalej len „sťažovateľ 2/“) dňa 06.03.2020, z dôvodov podľa ust. § 440 ods. 1 písm. a), f), g) a i) SSP. Sťažovateľ 2/ navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Rovnako požadoval, aby kasačný súd priznal jeho kasačnej sťažnosti odkladný účinok.

16. Sťažovateľ 2/ ku dôvodu kasačnej sťažnosti v zmysle ust. § 440 ods. 1 písm. f) SSP uviedol, že konštatácia správneho súdu v odseku 54. napadnutého rozsudku, že „Časový rozsah odo dňa prvej obhliadky až po rozhodnutie o vyvlastnení je pritom zásadnou okolnosťou odôvodňujúcou

nesprávnosť a z toho dôvodu nezákonnosť rozhodnutia o vyvlastnení, ktoré má za následok ukrátenie na právach žalobcu“, je odôvodnená len tvrdením žalobcu. Následkom nedostatku riadneho odôvodnenia rozsudku je jeho nepreskúmateľnosť, čo sťažovateľ 2/ považuje za postup, ktorý mu ako účastníkovi konania odníma možnosť konať pred súdom.

17. V súvislosti s dôvodom kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP je sťažovateľ 2/ presvedčený, že krajský súd vo veci nesprávne aplikoval zákon č. 175/1999 Z. z. Podľa sťažovateľa 2/ krajský súd dospel k záverom, ktoré úplne popierajú zmysel osobitnej právnej úpravy zákona č. 175/1999 Z. z. a zverujú správny orgán povinnosť rozhodovať o námietkach k výške náhrady za vyvlastnenie, hoci táto je zverená civilnému súdu.

18. Sťažovateľ rovnako považuje výklad krajského súdu pojmu „všeobecná hodnota“ - ako cenu rovnakej alebo porovnateľnej nehnuteľnosti v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite, za nesprávny. Vzhľadom na logiku ust. § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. a účelu tohto zákona, je podľa sťažovateľa 2/ zrejmé, že zákonodarca v ňom použil svojbytný, na iných právnych predpisoch nezávislý pojem „všeobecná hodnota určená znaleckým posudkom“, ktorý je funkčným prepojením pojmov „všeobecná hodnota“ a „znalecký posudok“, pričom náhradu za vyvlastnenie tvorí všeobecná hodnota, ktorá má byť určená znaleckým posudkom. Z vyhlášky č. 492/2004 Z. z. možno podľa sťažovateľa 2/ vyvodiť, že výber vhodnej metódy vykoná znalec. Je to vždy len znalec, ktorý vyberá metódu oceňovania, svoj výber zdôvodní a použiť viac metód súčasne je možnosť znalca, nie jeho povinnosť. Pojem „všeobecná hodnota určená znaleckým posudkom“ je teda podľa sťažovateľa 2/ svojbytným výrazom zákona č. 175/1999 Z. z., ktorý popisuje spôsob výpočtu náhrady za vyvlastnenie, a to odkazom na znalecký posudok, v ktorom sa určí potrebná všeobecná hodnota postupom stanoveným vo vyhláške č. 492/2004 Z. z.

19. Sťažovateľ 2/ ďalej poukázal na dôvod kasačnej sťažnosti podľa ust. § 440 ods. 1 písm. i) SSP, nakoľko vydaním napadnutého rozsudku došlo k popretiu osobitnej právnej úpravy, preto podľa neho došlo k nerešpektovaniu záväzného názoru vyplývajúceho z rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 5Sžk/4/2018 zo dňa 28.02.2017, v zmysle ktorého mal krajský súd v predmetnej veci aplikovať zákon č. 175/1999 Z. z.

20. Napokon sťažovateľ 2/ namietal kasačný dôvod podľa ust. § 440 ods. 1 písm. a) SSP, podľa ktorého krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol vo veci, ktorá nepratí do jeho právomoci. Argumentoval tým, že v zmysle osobitnej právnej úpravy, o požiadavke na vyššiu náhradu rozhoduje súd v osobitnom civilnom konaní, ale nie v konaní o správnej žalobe. Sťažovateľ 2/ uviedol, že ustanovenie § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. nedáva žalobcovi na výber, či sa v prípade nespokojnosti s náhradou za vyvlastnenie obráti na civilný alebo správny súd. Účelom ust. § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. je zbytočne nezdržiavať vyvlastňovacie konanie (odkáže vyvlastneného bez prerušenia konania na súd). V dôsledku záverov uvedených v napadnutom rozsudku, by bolo podľa sťažovateľa 2/ možné osobitnú právnu úpravu zákona č. 175/1999 Z. z. zrušiť ako nepotrebnú, nakoľko závery krajského súdu ju umožňujú efektívne obchádzať. Zároveň sťažovateľ poukázal na to, že žalobca podal civilnú žalobu vo veci neprimeranosti výšky náhrady za vyvlastnenie, konanie je vedené na Okresnom súde Bratislava II. pod sp. zn. 12C/21/2017. V civilnom konaní si môže vyvlastnený uplatniť všetky námietky, argumenty, ako aj zvýšené nároky vyplývajúce z jeho nespokojnosti s výškou náhrady za vyvlastnenie, pričom tiež je možné v rámci dokazovania vyhotovovať kontrolné znalecké posudky. Tento postup jednak zabráni neprimeranému zdržaniu v procese prípravy významnej investície, jednak poskytne primeranú ochranu legitímnemu vyvlastnenému na adekvátnu náhradu za vyvlastnenie. Napokon sťažovateľ 2/ argumentoval tým, že odkázanie osoby uplatňujúcej si osobitný nárok na samostatné konanie je v slovenskej legislatívne pomerne bežná prax, napr. odkázanie poškodeného v trestnom konaní na civilný proces.

21. K otázke povinnosti doplniť dokazovanie správnym orgánom, ktorý bol dôvodom zrušenia napadnutého rozhodnutia, sťažovateľ 2/ uviedol nasledovné. Ustanovenie § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. správnym orgánom neukladá, aby tieto bližšie a objasňovali prípadné nezrovnalosti týkajúce sa výšky náhrad za vyvlastnenie medzi účastníkmi. Záver krajského súdu o povinnosti

doplniť dokazovanie, je nesprávny. Podľa sťažovateľa 2/ správne orgány postupovali presne v intenciách tohto zákonného ustanovenia, ktorý správnym orgánom nedáva iný spôsob riešenia nehody pri výške náhrady za vyvlastnenie, ako odkázanie vyvlastneného s nárokom na vyššiu náhradu na súd. Zákon nedáva správnemu orgánu možnosť konať inak, v opačnom prípade by výslovne v texte zákona takúto možnosť pripustil. Dikcia predmetného ustanovenia podľa sťažovateľa nedáva správnemu orgánu ani priestor na vyhotovenie kontrolného znaleckého posudku, pretože by tak bola táto osobitná právna úprava zbytočná a správny orgán by musel za každých okolností určovať primeranosť výšky náhrady.

22. Sťažovateľ 2/ osobitne zdôraznil potrebu zohľadnenia precedentných účinkov napadnutého rozsudku, ktorý popiera účel ust. § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. Na rozdiel od civilnej žaloby o vyššiu náhradu, ktorá nemá na samostatné vyvlastnenie žiaden vplyv, správna žaloba môže viesť k zrušeniu vyvlastňovacieho rozhodnutia, a to len z dôvodu pochybností o určení výšky náhrady za vyvlastnenie, čím dochádza k účinnému zamedzeniu všetkých prác na príprave územia pre významnú investíciu - Strategického parku.

23. V súvislosti s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorú poukázal krajský súd, v zmysle ktorej sa primeraná náhrada za vyvlastnenie zisťuje vždy všetkými troma rovnocennými metódami, poznamenal sťažovateľ 2/ nasledovné. Vzhľadom na to, že účinnosť ust. § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. je od 07.07.2015, nie je možné aplikovať predošlú judikatúru v predmetnej veci. Zároveň poukázal na ďalšiu judikatúru Najvyššieho súdu SR v obdobných veciach sp. zn. 6Sžk/1/2017 a 2Sžk/2/2017, ktorá s akcentom na použitie špeciálnej úpravy zákona č. 175/1999 Z. z. zrušila rozsudky krajského súdu v obdobných veciach a vec mu vrátila na ďalšie konanie.

24. Zároveň sťažovateľ 2/ navrhol priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok, návrh odôvodnil rovnako ako sťažovateľ 1/.

25. Sťažovateľ 2/ vo vyjadrení zo dňa 16.03.2020 ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/ uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s argumentáciou sťažovateľa 1/.

26. Žalobca vo vyjadrení zo dňa 01.04.2020 ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/ uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za zákonný a správny. Poukázal na potrebu výkladu ust. § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Podmienka vyvlastnenia za primeranú náhradu vyplýva priamo z ústavy a osobitný právny predpis nemôže oslabiť predpoklady na vyvlastnenie obsiahnuté v Ústave Slovenskej republiky. Ustanovenia zákona č. 175/1999 Z. z. neobsahujú zbavenie povinnosti správneho orgánu postupovať pri rozhodovaní zákonným spôsobom a riadne zisťovať podmienky vyvlastnenia. Krajský súd v napadnutom rozsudku neodignoroval existenciu osobitnej právnej úpravy, pretože na túto poukázal v odsekoch 30., 32., 56. a 57. odôvodnenia. Žalobca sa nestotožňuje s tým, že zákonným a ústavným postupom by dochádzalo k zbytočnému zdržiavaniu vyvlastňovacieho konania. Poukázal na to, že účel § 4a zákona č. 175/1999 Z. z. má byť síce nezdržiavanie administratívneho konania, avšak nie na úkor ochrany vlastníckeho práva ani na úkor obmedzenia právomoci správneho orgánu vo vyvlastňovacom konaní. Nariadenie vypracovania kontrolného znaleckého posudku, resp. miestna obhliadka by podľa žalobcu zdržali vyvlastňovacie konanie najviac o niekoľko dní. Správne orgány nedostatočne zistili skutkový stav ohľadom výšky náhrady za predmet vyvlastnenia, preto bol ich právny záver predčasný. Žalobca je toho názoru, že v intenciách ustanovenia § 4a zákona č. 175/1999 Z. z. by mohlo ísť o určenie všeobecnej hodnoty podľa znaleckého posudku, avšak nie akéhokoľvek znaleckého posudku, ale len takého posudku, ktorý môže byť istotou pre určenie primeranej náhrady. Uviedol, že dôvodom podania správnej žaloby bol nesprávny a nezákonný postup správnych orgánov vo vyvlastňovacom konaní. Zdôraznil, že argumentácia sťažovateľa 1/ smeruje k legalizácii núteného obmedzenia vlastníckeho práva nekorešpondujúceho s čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“). Článok 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje primeranú náhradu za vyvlastnenie, nie akúkoľvek náhradu určenú znaleckým posudkom. Na základe uvedeného navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť.

27. K návrhu sťažovateľa 1/ na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti uviedol, že žalobcov výklad závažnej ujmy považuje za príliš extenzívny. Na existenciu hrozby závažnej ujmy nemôže postačovať samotná možnosť žalobcu byť účastníkom stavebného konania. Právo žalobcu byť účastníkom stavebného konania vyplýva z výkonu vlastníckeho práva a nemôže byť podriadené právam sťažovateľa 2/. Žalobca je toho názoru, že v predmetnej veci je verejný záujem na rešpektovaní ústavou garantovaných základných práv. Uviedol, že napriek iným právoplatne skončeným veciam (rozsudkami Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžk/10/2018 a sp. zn. 10Sžrk/1/2017) žalobca nevykonával žiadne opatrenia, ktoré by boli spôsobilé zapríčiniť akúkoľvek škodu žalovanému alebo príbratému účastníkovi.

28. Sťažovateľ 2/ sa k vyjadreniu žalobcu ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/vyjadril podaním zo dňa 11.05.2020, v ktorom poukázal najmä na uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. 26S/43/2018-204 zo dňa 29.10.2019, ktorým bola odmietnutá žaloba v analogickej veci z dôvodu neprípustnosti, pretože smerovala proti II. výroku rozhodnutia vyvlastňovacieho orgánu o výške náhrady za vyvlastnenie. K rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžk/10/2018 a sp. zn. 10Sžrk/1/2017, uviedol, že vychádzajú primárne zo všeobecnej právnej úpravy.

29. Žalobca vo vyjadrení dňa 29.05.2020 ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 2/ zotrval na argumentoch, ktoré uviedol vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/. Ku kasačnému dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) uviedol, že krajský súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že došlo k zmene charakteru predmetu vyvlastnenia, pri rozhodovaní nevychádzal len z jedného predloženého dôkazu, ale posúdil všetky dôkazy samostatne a vo vzájomnej súvislosti. V súvislosti s kasačným dôvodom podľa § 440 ods. 1 písm. i) uviedol, že je presvedčený, že krajský súd nekonal v rozpore s záväzným právnym názorom uvedeným v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžk/4/2018 zo dňa 04.12.2018, pretože v ňom nebol pokyn krajskému súdu na opačný rozsudok vo veci samej a krajský súd sa riadne zaoberal právnym názorom, ktorý bol vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti. Zároveň nesúhlasí s tým, že napadnutý rozsudok je nebezpečným precedensom, pretože tu existujú obdobné rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžk/10/2018 a sp. zn. 10Sžrk/1/2017 a krajský súd sa neodklonil od existujúcej rozhodovacej praxe.

30. Dňa 27.11.2020 bol kasačnému súdu zo strany sťažovateľa 2/ doručený rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžk/10/2018 zo dňa 30.09.2020, ktorým bol v obdobnej veci zrušený rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/1999/2017-293 zo dňa 16. novembra 2017 a kasačným sťažnostiam bol zároveň priznaný odkladný účinok.

III.

Konanie na kasačnom súde

31. Prejednávaná vec bola dňa 07.07.2020 predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ako súdu príslušnému na konanie a rozhodnutie, podľa právnej úpravy účinnej k danému dňu. Na Najvyššom súde Slovenskej republiky bola vec náhodným výberom pridelená na rozhodnutie senátu 5S pod sp. zn.: 5Sžk/20/2020. S účinnosťou ku dňu 01.08.2021 (§ 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) začal svoju právomoc vykonávať Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, pričom k tomuto dňu prešiel z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky výkon súdництва vo všetkých veciach, v ktorých je od 01.08.2021 daná právomoc Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (čl. 154g ods. 4 a 6 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Prejednávaná vec bola preto zo zákonných dôvodov podľa predchádzajúcej vety - dňa 01.08.2021, náhodným výberom pridelená na rozhodnutie kasačnému senátu 4S Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia pod pôvodnou spisovou značkou.

32. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný podľa § 21 písm. a) SSP v spojení s § 438 ods. 2 SSP, po tom, čo zistil, že kasačné sťažnosti boli podané riadne a včas (§ 443 SSP a § 444

SSP), oprávnenými osobami na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 SSP), smerujú proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), kasačné sťažnosti majú predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podaných kasačných sťažnostiach podľa § 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP a postupom podľa § 455 SSP bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že kasačné sťažnosti sťažovateľov sú dôvodné.

33. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil nasledovné. Okresnému úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky, Štefánikova trieda 69, 949 01 Nitra (ďalej aj ako „prvostupňový orgán“ alebo „stavebný úrad“) bol dňa 30.10.2015 doručený návrh sťažovateľa 2/ na vyvlastnenie vlastníckeho práva k predmetu vyvlastnenia vo vlastníctve žalobcu, súčasťou tohto návrhu bol znalecký posudok č. 188/2015 zo dňa 13.07.2015 vyhotoveného spoločnosťou UEOS-Komercia a. s., so sídlom Ružová dolina 27, Bratislava, znalcom v odbore stavebníctvo, odhad hodnoty nehnuteľností, odhad hodnoty stavebných prác, v súlade s vyhláškou č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, vo výške 106.119,15 €. Stavebný úrad listom zo dňa 05.11.2015 oznámil začatie vyvlastňovacieho konania a na deň 30.11.2015 nariadil ústne pojednávanie. Právny zástupca žalobcu sa ústneho pojednávania zúčastnil do ústneho pojednávania uplatnil námietky, na základe ktorých nesúhlasí s výškou náhrady:

1/ zo strany navrhovateľa mu bolo doručených niekoľko variant kúpnych zmlúv, na ktoré ako vlastník reagoval písomne aj telefonicky ale navrhovateľ mu neodpovedal,

2/ zo strany stavebného úradu mu nebolo umožnené nahliadnuť do spisových materiálov, až na urgenciu mu bol zaslaný elektronický znalecký posudok, ku ktorému sa nemohol vyjadriť v lehote, vzhľadom na rozsah spisového materiálu,

3/ požiadal o miestne zisťovanie a o vytýčenie predmetných parciel v teréne,

4/ navrhol zámenu pozemkov, ktoré sú predmetom vyvlastnenia za pozemky v susedných katastrálnych územiach,

5/ znalecký posudok je nepoužiteľný na konanie o vyvlastnení, bol vypracovaný na základe obhliadky zo dňa 16.05.2015 a nezohľadňuje stav ku dňu začatia administratívneho konania, t.j. ku 30.11.2015, rovnako v ňom nie je uvedené príslušné osvedčenie o významnej investícii,

6/ nebola mu predložená žiadna dokumentácia ako územný plán, územné rozhodnutie, stavebné povolenie ani žiadený doklad, preto žiadal obhliadku na mieste samom,

7/ žiadal o predloženie dokladov, na základe ktorých sa vykonávajú práce, terénne práce na jeho pozemkoch,

8/ na základe uvedených námietok nesúhlasí s výškou náhrady.

34. Stavebný úrad na základe výsledku vyvlastňovacieho konania rozhodol tak, že rozhodnutím č. OÚ-NR-OVBP2-2015/042632-007 zo dňa 21.12.2015 vyvlastnil vlastnícke právo k uvedeným pozemkom v spoluvlastníctve žalobcu v prospech sťažovateľa 2/ na účel podľa § 108 ods. 2 písm. o/ stavebného zákona a § 4a zákona č. 175/1999 Z. z. pre stavbu Strategického parku. Žalobcovi určil náhradu za predmet vyvlastnenia vo výške 106 119,15 € podľa § 111 ods. 2 stavebného zákona na základe znaleckého posudku. Stavebný úrad sa vyjadril k jednotlivým námietkam žalobcu, uplatneným na ústnom pojednávaní, tieto zamietol a s požiadavkou na vyššiu náhradu ho odkázal bez prerušenia konania na súd. V odôvodnení predmetného rozhodnutia stavebný úrad k námietke ohľadom nahliadania do spisu uviedol, že žalobcovi bol navrhnutý iný termín na nahliadnutie do spisového materiálu a že znalecký posudok mu bol zaslaný obratom. K znaleckému posudku a namietanej zmene skutkového stavu odo dňa obhliadky stavebný úrad uviedol, že správny orgán nie je oprávnený posudzovať správnosť znaleckého posudku a že žalovaný svoje tvrdenia nepreukázal žiadnym dôkazom.

35. Žalobca podal odvolanie proti citovanému rozhodnutiu stavebného úradu. V ňom namietal najmä nedostatočne zistený skutkový stav ohľadom predmetu vyvlastnenia. Namietal použiteľnosť znaleckého posudku s poukazom na zmenu stavu pozemkov odo dňa 16.05.2015, a to vydaním osvedčenia o významnej investícii, stavebnou činnosťou stavebných firiem na predmetných pozemkoch bez súhlasu majiteľa a tiež začatím stavebného konania na stavbu dočasných inžinierskych sietí. Uviedol, že napadnuté rozhodnutie nezohľadňuje, že za vyvlastnenie mu má byť poskytnutá

primeraná náhrada, a to prihliadajúc na aktuálnu cenu nehnuteľností. Náhrada musí byť primeraná v čase rozhodnutia.

36. O odvolaní žalobcu rozhodol sťažovateľ 1/ rozhodnutím č. 09033/2016/B624-SV/07606/Ka zo dňa 10.02.2016, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že doklady nachádzajúce sa v predložennom spisovom materiáli jednoznačne poukázali na to, že vyvlastňovacie konanie bolo voči odvolateľovi ako účastníkovi konania transparentné, mohol obhajovať svoje práva a záujmy. Zo spisového materiálu okresného úradu je preukázateľné, že odvolateľovi boli všetky písomnosti riadne doručované v lehotách stanovených zákonom, o čom svedčia doručky, ktoré sú založené v spise. Taktiež výrok rozhodnutia okresného úradu korešponduje s jeho odôvodnením, v ktorom okresný úrad zhrnul a podrobne zhodnotil všetky skutočnosti, ktoré boli podkladom pre výrobu rozhodnutia okresného úradu o vyvlastnení vlastníckeho práva. K námietkam žalobcu, že znalecký posudok nezohľadnil zmenu skutkového stavu od vykonanej obhliadky, sťažovateľ 1/ uviedol, že stavebný úrad vychádzal zo znaleckého posudku a postupoval správne, keď postupom podľa § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. žalobcu odkázal s požiadavkou na vyššiu náhradu na všeobecný súd bez prerušenia konania.

37. Keďže žalobca s týmto rozhodnutím nesúhlasil, podal správnu žalobu. V predmetnej žalobe namieta, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím a postupom sťažovateľa 1/. Uviedol, že sťažovateľ 1/ sa v napadnutom rozhodnutí riadnym spôsobom nevysporiadal s námietkami žalobcu, ktoré boli žalobcom tvrdené počas vyvlastňovacieho konania ako aj v podanom odvolaní. Žalobca mal za to, že pre vyvlastnenie vlastníckeho práva nie je naplnená podmienka primeranej náhrady. Žalobca poukázal na časové rozpätie: znalecký posudok bol vyhotovený 13.07.2015 na základe obhliadky zo dňa 16.06.2015, vyvlastňovacie konanie začalo dňa 19.10.2015 a rozhodnutie o vyvlastnení bolo vydané dňa 21.12.2015. Časový rozsah odo dňa prvej obhliadky až po rozhodnutie o vyvlastnení je podľa žalobcu zásadnou okolnosťou odôvodňujúcou nesprávnosť a z toho dôvodu nezákonnosť rozhodnutia, ktoré má za následok ukrátenie na právach žalobcu. Stav, ktorý bol platný v čase prvej obhliadky dňa 16.06.2015 vykonanej na účely vyhotovenia znaleckého posudku sa odlišuje od stavu pozemku, aký bol v čase rozhodnutia o vyvlastnení, preto spochybnil použiteľnosť znaleckého posudku. Žalobca namieta tiež skutočnosť, že stavebný úrad zamietol žiadosť vlastníka o vykonaní miestnej obhliadky, ktorá by podľa žalobcu mala vplyv na správne určenie primeranej náhrady za predmet vyvlastnenia. Žalobca tiež uviedol, že bez vyjadrenia zostala jeho ďalšia zásadná námietka, že už v čase vyvlastňovacieho konania nemal prístup na svoje pozemky. Došlo podľa neho k vyvlastneniu de facto v intenzite, ktorá naruša podstatu práva na vlastníctvo. Žalobca považuje rozhodnutie a postup orgánov verejnej správy za nesprávne a nezákonné, ide o hrubé porušenie ústavného práva žalobcu vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky. Na základe uvedených skutočností žalobca žiadal, aby krajský súd zrušil rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie orgánu verejnej správy prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

IV.

Právne predpisy a právne názory kasačného súdu

38. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky primárne v medziach kasačnej sťažnosti ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného a orgánu verejnej správy prvej inštancie, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

39. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

40. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

41. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 175/1999 Z. z., tento zákon upravuje zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou a postup orgánov štátnej správy pri vydávaní osvedčenia o významnej investícii.

42. Podľa § 4a ods. 1 zákona č. 175/1999 Z. z., na účel realizácie významnej investície možno za náhradu pozemok alebo stavbu vyvlastniť alebo vlastnícke právo k pozemku alebo stavbe obmedziť, ak je to vo verejnom záujme a nie je možné nadobudnúť právo k pozemku alebo stavbe dohodou. Ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahuje sa na vyvlastnenie všeobecný predpis o vyvlastňovaní. Ak ku dňu začatia vyvlastňovacieho konania nie je schválený územný plán obce alebo ak v schválenom územnom pláne obce alebo v územnom rozhodnutí nie je územie určené na umiestnenie a realizáciu významnej investície, podkladom na vydanie rozhodnutia o vyvlastnení je osvedčenie podľa § 3.

43. Podľa § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z., ak vo vyvlastňovacom konaní nedôjde medzi účastníkmi k dohode o sume náhrady za vyvlastnenie, správny orgán v rozhodnutí o vyvlastnení určí náhradu za vyvlastnenie v sume zodpovedajúcej všeobecnej hodnote určenej na základe znaleckého posudku. S požiadavkou na vyššiu náhradu za vyvlastnenie odkáže vyvlastneného bez prerušenia konania na súd. Požiadavku na vyššiu náhradu voči podniku možno uplatniť na súde v lehote jedného roka odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o vyvlastnení, inak toto právo zanikne.

44. Podľa § 108 stavebného zákona,

(1) Pozemky, stavby a práva k nim, potrebné na uskutočnenie stavieb alebo opatrení vo verejnom záujme, uvedených v odseku 2, možno vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť 10a) rozhodnutím stavebného úradu (ďalej len „vyvlastniť“).

(2) Vyvlastniť možno len vo verejnom záujme pre

o) uskutočnenie stavieb, ktoré sú významnou investíciou podľa osobitných predpisov,

(3) Verejný záujem na vyvlastnení na účely uvedené v odseku 2 sa musí preukázať vo vyvlastňovacom konaní.

45. Podľa § 111 stavebného zákona,

(1) Vyvlastnenie sa uskutočňuje za náhradu.

(2) Ak sa náhrada za vyvlastňovanú nehnuteľnosť poskytuje v peniazoch, určuje sa jej primeranosť podľa trhovej ceny určenej znaleckým posudkom. Na účely tohto zákona sa za trhovú cenu nehnuteľnosti považuje cena rovnakej alebo porovnateľnej nehnuteľnosti v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite

46. Podľa § 2 písm. g) vyhlášky č. 492/2004 Z. z., na účely tejto vyhlášky sa rozumie všeobecnou hodnotou majetku výsledná objektivizovaná hodnota majetku, ktorá je znaleckým odhadom najpravdepodobnejšej ceny hodnoteného majetku ku dňu ohodnotenia v danom mieste a čase, ktorú by tento mal dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže, pri poctivom predaji, keď kupujúci aj predávajúci budú konať s patričnou informovanosťou i opatrnosťou a s predpokladom, že cena nie je ovplyvnená neprimeranou pohnútkou; obvykle vrátane dane z pridanej hodnoty.

47. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že žalobca v žalobe namietal správnosť postupu pri určovaní výšky finančnej náhrady, ktorá bola žalobcovi priznaná titulom vyvlastnenia predmetu vyvlastnenia podľa § 108 ods. 2 písm. o) stavebného zákona a § 4a zákona č. 175/1999 Z. z. pre stavbu Strategického parku. Rovnako je zrejماً aplikácia zákona č. 175/1999 Z. z. ako lex specialis na rozhodovanie vo veci náhrady za vyvlastňované pozemky, sporné bolo stanovenie rozsahu povinnosti aplikácie príslušných ustanovení stavebného zákona (v nadväznosti na správny poriadok) na rozhodovanie o náhrade za vyvlastnenie.

48. Krajský súd správne konštatoval, že medzi účastníkmi konania nebola sporná otázka verejného záujmu a rozsahu vyvlastnenia. Spornou bola v zásade otázka zákonnosti určenia primeranej náhrady za vyvlastnenie správnym orgánom.

49. Kasačný súd sa v prvom rade zaoberal dôvodom kasačnej sťažnosti podľa ust. § 440 ods. 1 písm. a) SSP, ktorým sťažovateľ 2/ namietal, že krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol vo veci, ktorá nepatrí do jeho právomoci. Právomoc je procesnou podmienkou na strane správneho súdu. Ustanovenie § 97 SSP zakotvuje povinnosť správneho súdu skúmať procesné podmienky v každom štádiu konania. Hoci, ako je poukázané nižšie, kasačný súd má za to, že v zmysle ustanovenia § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. patrí nárok na vyššiu náhradu za vyvlastnenie do právomoci civilného súdu, predmetná správna žaloba smeruje, v zmysle jej petitu, k zrušeniu napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy. Krajský súd v predmetnej veci nerozhodoval o samotnej výške náhrady za vyvlastnenie, ale preskúmaval zákonnosť postupu a rozhodnutia správnych orgánov vo vyvlastňovacom konaní. Žalobným návrhom v tejto veci sa žalobca nedomáhal peňažného plnenia, resp. uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť peňažnú sumu (vyšší kompenzačný nárok), pričom práve v takom prípade by nepochybne išlo o civilné súdne konanie. Nakoľko sa však žalobca správnu žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy a nie zaplatenia vyššej náhrady za vyvlastnenie, vo veci správne rozhodoval súd v správnom súdnictve, a preto je tento kasačný bod sťažovateľa 2/ nedôvodný.

50. Pokiaľ sťažovateľ 2/ namietal dôvod kasačnej sťažnosti podľa ust. § 440 ods. 1 písm. i) SSP, rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 5Sžk/4/2018 zo dňa 28.02.2017 uložil krajskému súdu v predmetnej veci aplikovať zákon č. 175/1999 Z. z., nijakým spôsobom ale nestanovil, akým spôsobom má tento zákon vykladať, preto je kasačná sťažnosť sťažovateľa 2/ aj v tejto časti nedôvodná.

51. Pre právne posúdenie predmetnej veci (ust. § 440 ods. 1 písm. g) SSP) je kľúčový výklad ustanovenia § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. Špeciálna právna úprava ustanovenia § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. predstavuje v otázke rozhodovania o vyvlastnení a náhrade za pomerne komplexnú právnu úpravu, ktorej podstatou je špecifický režim prevodu a prechodu práv k nehnuteľnostiam, potrebný pre uskutočnenie významných investícií. Nakoľko ide o lex specialis vo vzťahu k všeobecnému predpisu o vyvlastňovaní, budú sa aplikovať ustanovenia stavebného zákona len vtedy, ak tento zákon neustanovuje osobitný postup. Prvostupňový správny orgán v rozhodnutí o vyvlastnení, po zistení nemožnosti dohody na sume náhrady za vyvlastnené pozemky, určí náhradu za vyvlastnenie v sume zodpovedajúcej všeobecnej hodnote určenej na základe znaleckého posudku. S požiadavkou na vyššiu náhradu za vyvlastnenie odkáže správny orgán vyvlastneného bez prerušenia konania na súd. Z dispozície druhej vety predmetného ustanovenia vyplýva, že po prvostupňovom rozhodnutí, ktorým došlo k vyvlastneniu, druhostupňový správny orgán v prípade odvolania, ktoré smeruje výlučne voči výške priznanej náhrady za vyvlastnenie, odkáže vyvlastneného na všeobecný, civilný súd. To, že sa jedná o odkázanie na civilný, nie správny súd, vyplýva aj zo znenia tretej vety § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z., ktorá ustanovuje, že požiadavka na vyššiu náhradu sa uplatňuje voči podniku. Podnikom sa pre účely zákona č. 175/1999 Z. z. (§ 1 ods. 2) rozumie právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá bude zabezpečovať realizáciu - výstavbu významnej investície. Podnikom teda nie je orgán verejnej správy rozhodujúci vo vyvlastňovacom konaní. Voči podniku preto za daných okolností môže smerovať len žaloba v civilnom sporovom konaní, nie správna žaloba o preskúmanie zákonnosti, ktorá by smerovala proti žalovanému orgánu verejnej správy (ktorý rozhodnutie vydal).

52. Ustanovenie § 4a ods. 4 veta druhá zákona č. 175/1999 Z. z. tak výslovne vyňalo nárok na vyššiu náhradu za vyvlastnenie z právomoci správnych orgánov na druhom stupni, následne aj z právomoci správnych súdov, bez prerušenia konania. Z výrazu „bez prerušenia konania“ je zjavné, že nárok na vyššiu náhradu, s ktorým správny orgán odkazuje vyvlastneného na civilný súd, nie je pre účely predmetného správneho konania ani predbežnou otázkou, od ktorej posúdenia závisí rozhodnutie vo veci. Je teda v právomoci všeobecného súdu rozhodnúť o vyššej náhrade bez toho, aby sa z dôvodu určenia nižšej ako primeranej náhrady za vyvlastnenie, správne konanie prerušovalo, čo akcentuje požiadavku rýchlosti konania. Uvedenej požiadavke rýchlosti konania, resp. zjednodušenia usporiadania vlastníckych vzťahov, sa prieči, ak by sa z dôvodu, na základe ktorého sa správne konanie nemá ani prerušovať, následné právoplatné rozhodnutie o vyvlastnení zrušovalo len z dôvodu, že ním bola určená nižšia náhrada za vyvlastnenie, ak táto bola určená na základe znaleckého posudku. V civilnom sporovom konaní sa vyvlastnený môže domáhať navýšenia ceny určenej znalcom,

napríklad aj na základe spochybnenia správnosti záverov znaleckého posudku alebo predloženia ďalších dôkazov.

53. Kasačný súd si je vedomý toho, že viazanosť súdov doslovným znením zákonného ustanovenia nie je absolútna (mutatis mutandis náleží Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 72/2010 zo dňa 4. mája 2010). Podľa ústavného súdu sa „v prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom.“

54. Kasačný súd má za to, že neexistuje rozpor medzi jazykovým výkladom na jednej a systematickým a teleologickým výkladom ust. § 4a ods. 4 veta druhá zákona č. 175/1999 Z. z. na strane druhej. Legitímnym účelom špeciálneho režimu vyvlastnenia v zákone č. 175/1999 Z. z. je verejný záujem na urýchlenie a zefektívnenie procesov usporiadania majetkovo právnych vzťahov, územného konania, ako aj stavebného konania pre uskutočnenie významných investícií, ktoré majú celospoločenský prínos. Rozhodnutie o vyvlastnení tak, za predpokladu, že nie sú napadnuté iné ústavné predpoklady vyvlastnenia okrem výšky náhrady, môže nadobudnúť právoplatnosť. V prípade potreby vykonania ďalšieho dokazovania spochybňujúceho správnosť záverov znaleckého posudku, by bolo vyvlastňovacie konanie predĺžované, čím by bol ohrozený verejný záujem v spojení s realizáciou významných investícií. Správny súd nie je oprávnený odmietnuť aplikovať jasné a vnútorne nerozporné ustanovenie zákona a rozširovať si svoju právomoc tam, kde ju zákonodarca výslovne zveril do právomoci súdu v civilnom konaní. Takýmto spôsobom by došlo k porušeniu trojdelenia štátnej moci a správny súd by sa stal de facto negatívnym zákonodarcom aj v prípade, keď je možný ústavne konformný výklad predmetného ustanovenia, čo je v právnom štáte neprípustné.

55. Ústavný súd Slovenskej republiky tiež stabilne uvádza, že „Zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Všetky orgány verejnej moci sú preto povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd“ (napr. II. ÚS 148/06, III. ÚS 348/06, IV. ÚS 209/07, podobne aj I. ÚS 252/07).

56. Kasačný súd preto skúmal, či uvedený výklad zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv žalobcu v predmetnej veci. Primeranosť náhrady za vyvlastnenie predstavuje štvrtý ústavný predpoklad vyvlastnenia podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Vyňatie prieskumu nároku na vyššiu náhradu za vyvlastnenie z právomoci správneho súdnictva, nie je arbitrárnym zásahom do vlastníckych práv žalobcu, sleduje legitímny cieľ, ktorým je verejný záujem pri realizácii významnej investície. Kasačný súd je toho názoru, že tento špeciálny režim zabezpečuje dostatočne efektívnu realizáciu vlastníckeho práva vyvlastneného subjektu, pretože nedochádza k odopretiu poskytnutia záruk na dosiahnutie primeranej náhrady za predmet vyvlastnenia, keď po právoplatnosti rozhodnutia za vyvlastnenie je vyvlastnenému vyplatená náhrada za predmet vyvlastnenia vo všeobecnej hodnote určenej znaleckým posudkom, pričom nárok na vyššiu náhradu za vyvlastnenie je potrebné uplatniť len u iného subjektu ochrany práva, na všeobecnom súde. V istom ohľade možno hovoriť aj o plnohodnotnejšej realizácii základného práva, nakoľko v civilnom sporovom konaní má vyvlastnený, v prípade nesúhlasu s výsledkom konania na prvej inštancii, pri naplnení predpokladov konceptu neúplnej apelácie, nárok podať riadny opravný prostriedok.

57. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva k článku 1 dodatkového protokolu v súvislosti s vyvlastnením prízvukuje, že zásah do pokojného užívania majetku musí vždy dosahovať spravodlivú rovnováhu medzi všeobecným záujmom a ochranou základných práv jednotlivca. K peňažnej náhrade za vyvlastnenie sú orgány štátov oprávnené rozhodnúť o tom, že neodškodnia

vyvlastneného vo výške plnej trhovej ceny vyvlastneného majetku a aj o dosť nižšie sumy by postačovali na splnenie požiadavky v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu. Nemôže však vzniknúť extrémny nepomer medzi oficiálnou katastrálnou hodnotou nehnuteľnosti a odškodnením, ktoré vyvlastnený dostal, výška náhrady nemôže byť úplne symbolická (k tomu Rozsudok Veľkej komory z 25. októbra 2012 vo veci Vistiňš a Perepjolkins proti Lotyšsku, sťažnosť č. 71243/01). V predmetnej veci nebolo nijako znížené žalobcovo právo na primeranú náhradu za predmet vyvlastnenia, lebo táto bola určená na základe znaleckého posudku stavebným úradom v prvostupňovom rozhodnutí, ale predovšetkým, garanciou primeranej náhrady vo výške trhovej ceny za vyvlastnenie relevantných pozemkov, je možnosť uplatniť si predmetný nárok v civilnom súdnom konaní.

58. Z uvedeného vyplýva, že špecifický režim vyvlastnenia, ktorý je definovaný v ustanovení § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z., predstavuje ústavne konformnú reguláciu obmedzenia základného ústavného práva vlastníť majetok, prípustnú a predvídanú v čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

59. K žalobcovej námietke, že účel § 4a zákona č. 175/1999 Z. z. má byť síce nezdržiavanie administratívneho konania, avšak nie na úkor ochrany vlastníckeho práva ani na úkor obmedzenia právomoci správneho orgánu vo vyvlastňovacom konaní, kasačný súd uvádza, že účelom predmetnej normy nie je zníženie ochrany vlastníckeho práva. Hoci o vlastnícke právo fakticky účastník konania ako vyvlastňovaný prichádza, táto norma ho odkazuje s nárokom na vyššiu náhradu za vyvlastnenie na civilný súd, čím je garantovaný predpoklad dosiahnutia primeranosti náhrady za vyvlastnenie stanovený čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. V tejto súvislosti kasačný súd odkazuje na názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžk/10/2018 zo dňa 30.09.2020, „takýmto postupom sa dosiahne vyváženie záujmu a potrieb štátu na vysporiadaní vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou a záujmu a práva pôvodného vlastníka vyvlastňovaného pozemku na primeranú náhradu za odňatie vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky.“ Civilnou žalobou je možné požadovať vyššiu náhradu za predmet vyvlastnenia, čo je efektívny nástroj na ochranu práv žalobcu, pri súčasnom zachovaní účinkov a právoplatnosti rozhodnutia o vyvlastnení, čím nie je ohrozený legitímny účel zákona č. 175/1999 Z. z. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky k predmetnej veci dodáva, že mu je z obsahu súdneho spisu známe, že na Okresnom súde Bratislava II. je vedené konanie pod sp. zn. 12C/21/2017 vo veci rovnakého žalobcu, proti žalovanému: sťažovateľovi 2/, o určenie vyššej náhrady za vyvlastnenie.

60. V snahe vysporiadať sa so žalobcovou námietkou, že tu existujú obdobné rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a krajský súd sa neodklonil od existujúcej rozhodovacej praxe, kasačný súd poukazuje na to, že v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol už venovaný priestor otázke prieskumu podľa ustanovenia § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. správnym súdom, ak žaloba smeruje proti primeranosti náhrady za vyvlastnenie, avšak nemožno tvrdiť, že existuje jednoznačný ustálený konsenzus v riešení tejto otázky. Zároveň je potrebné poukázať na to, že jednotlivé správne žaloby sa líšili, nakoľko niektoré z nich smerovali aj voči iným ústavným predpokladom vyvlastnenia, nielen výške náhrady zaň, rovnako sa líšili jednotlivé žalobné dôvody. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojej rozhodovacej činnosti prvotne vychádzal z názoru, že nakoľko zákon č. 175/1999 Z. z. v § 4a ods. 4 predpokladá, že primeranosť náhrady za vyvlastňovanú nehnuteľnosť sa určuje podľa trhovej ceny, resp. všeobecnej hodnoty určenej znaleckým posudkom a keďže zákon č. 175/1999 Z. z. nešpecifikuje pojem všeobecná hodnota, v súlade s § 111 ods. 2 stavebného zákona, je potrebné za ňu považovať cenu rovnakej alebo porovnateľnej nehnuteľnosti v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite. Odkázať vyvlastneného s požiadavkou na vyššiu náhradu za vyvlastnenie na súd podľa § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. možno iba v prípade, ak bol zo strany správneho orgánu dodržaný zákonný postup pri určení primeranej náhrady za vyvlastnenie a vyvlastnený aj napriek tomu požaduje vyššiu náhradu za vyvlastnenie (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžk/3/2017 zo dňa 30.05.2017, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžk/15/2016 zo dňa 08.11.2017, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžrk/1/2017 zo dňa 28.02.2018 ako i rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžk/10/2018 zo dňa 20.02.2019). Ďalšie rozhodnutia akcentovali že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, ak vec posudzoval výlučne podľa ustanovení všeobecnej právnej úpravy vyjadrenej v

stavebnom zákone, bez zohľadnenia špeciálnej právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 175/1999 Z. z. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžk/1/2017 zo dňa 31.05.2017 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžk/2/2017 zo dňa 26.07.2017). Modifikovaný názor zamietol analogickú správnu žalobu vyzdvihujúcu osobitný účel ust. § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z. na vyňatí rozhodovania o prípadných nezhodách medzi účastníkmi ohľadom hodnoty vyvlastňovaných nehnuteľností do samostatného civilného súdneho konania, pri poukázaní na to, že v predmetnej veci zo spisového materiálu nevyplýva, že by sťažovateľ vo vyvlastňovacom konaní namietal správnosť znaleckého posudku (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžk/1/2018 zo dňa 12.06.2018 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžk/12/2019 zo dňa 05.11.2019). Neskoršie rozhodnutie výslovne nepovažuje za logicky správnu a ústavne konformnú argumentáciu, o povinnosti správnych orgánov riešiť v konaní o vyvlastnení podľa zákon č. 175/1999 Z. z. správnosť výšky náhrady za vyvlastnenie určenej znaleckým posudkom (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžk/10/2018 zo dňa 30.09.2020). Súd rozhodujúci v tejto veci sa priklonil k ostatnému rozhodnutiu, v ktorom senát 2S dospel k záveru o tom, že špeciálny režim vyvlastnenia podľa zákona č. 175/1999 Z. z. predstavuje ústavne konformnú reguláciu obmedzenia základného ústavného práva, akcentujúc zmysel osobitnej úpravy pri vyvlastňovacom konaní pre účel významnej investície. Najvyšší súd Slovenskej republiky v ostatnom rozsudku sp. zn. 2Sžk/10/2018 prekonal, resp. modifikoval skoršie rozhodnutia, pričom uvedený rozsudok obsahoval ucelené odôvodnenie výkladu ust. § 4a ods. 4 zákona č. 175/1999 Z. z.. V tomto kontexte upozornil na potrebu odlišovať judikatúru v otázke spôsobu určenia výšky náhrady za vyvlastnenie podľa zákona č. 175/1999 Z. z. od judikatúry vo veciach vyvlastnenia podľa zákona č. 669/2007 Z. z. o jednorazových mimoriadnych opatreniach v príprave niektorých stavieb diaľnic a ciest pre motorové vozidlá, čím sa nepriamo vysporiadal s výkladmi uvedenými v skoršej judikatúre. Kasačný súd v predmetnej veci zotrval na výklade uvedenom v rozsudku sp. zn. 2Sžk/10/2018, ktorý následne širšie interpretoval a odôvodnil v kontexte predmetnej veci.

61. V súvislosti námietkou sťažovateľa 2/ o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia (ust. § 440 ods. 1 písm. f) SSP) v časti, kde krajský súd uviedol, že stav, ktorý bol platný v čase prvej obhliadky dňa 16.06.2015, vykonanej na účely vyhotovenia znaleckého posudku, sa diametrálne odlišoval od stavu pozemku, aký bol v čase rozhodnutia o vyvlastnení, tento časový rozsah je zásadnou okolnosťou odôvodňujúcou nesprávnosť a z toho dôvodu nezákonnosť rozhodnutia o vyvlastnení, ktoré má za následok ukrátenie na právach žalobcu, kasačný súd uvádza nasledovné. Z napadnutého rozsudku je zrejmé, že toto tvrdenie bolo zjavne arbitrárne, keď krajský súd neuviedol dôkazy, na základe ktorých dospel k uvedenému záveru. Z odôvodnenia rozhodnutia správneho súdu potom musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na druhej strane. Nepreskúmateľné rozhodnutie tiež nedáva dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces. Správny súd nemusí dať detailné odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania alebo odpovedať na každú jeho námietku či argument, je však povinný odpovedať na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam.

62. V preskúmvanej veci kasačný súd musí zdôrazniť, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku navyše odchyľil od žalobných dôvodov, keď žalobca v podanej správnej žalobe, ako aj v administratívnom konaní, namietal jednak faktický stav, že nemal prístup k predmetu vyvlastnenia ešte pred prijatím prvostupňového rozhodnutia, a jednak nesprávnosť zistenia skutkového stavu pri určení ceny predmetu vyvlastnenia znaleckým posudkom, ale len z hľadiska zmeny stavu pozemkov odo dňa 16.05.2015 do dňa 21.12.2021. Žalobca ani v administratívnom, a ani v správnom súdnom konaní, nenamietal použitie metód v znaleckom posudku, ale len dátum obhliadky predmetu vyvlastnenia a že v nadväznosti na to správne orgány nedostatočne zistili skutkový stav ohľadom výšky náhrady za predmet vyvlastnenia, preto bol ich právny záver predčasný. Práve povinnosť zisťovať primeranú náhradu za vyvlastnenie všetkými troma rovnocennými metódami bola nosným argumentom napadnutého rozsudku pre zrušenie napadnutého rozhodnutia. Výkon správneho súdnictva je založený iba na návrhovej slobode účastníka (žalobcu), t.j. zodpovednosti za obranu svojich práv (vigilantibus leges sunt scriptae). Súčasťou systému zodpovednosti účastníka za obranu svojich práv je aj uplatňovanie koncentračnej zásady v správnom súdnom konaní, ktorá sa prejavuje

predovšetkým v stanovení dvojmesačnej prepadnej lehoty na vymedzenie všetkých žalobných bodov, teda tvrdení o porušení určitého právneho predpisu v postupe alebo rozhodnutí správneho orgánu (§ 181 ods. 1, § 183 SSP). V uvedenej lehote je žalobca povinný stanoviť hranice súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia a nastoliť okruh otázok, ku ktorým správny súd zaujme stanovisko a urobí záver o tom, či postup a rozhodnutie orgánu verejnej správy bol z namietaného hľadiska v súlade alebo v rozpore s právnymi predpismi. Na dôvody žaloby, ktoré neboli uplatnené v stanovenej lehote, súd neprihliada, až na výnimky stanovené zákonom (§ 134 ods. 2 SSP).

63. Žalobné námietky a ich arbitrárne posúdenie krajským súdom len podčiarkujú nesprávne právne posúdenie krajským súdom v predmetnej veci. Je zrejmé, že všetky relevantné žalobné body smerovali výlučne k určeniu vyššej ceny náhrady za vyvlastnenie. Preukázanie zmeny skutkového stavu v priebehu pol roka, od obhliadky znalcom po vydanie prvostupňového rozhodnutia, v ktorom zmena ceny pozemkov mala byť spôsobená vydaním osvedčenia o významnej investícii, stavebnou činnosťou stavebných firiem na predmetných pozemkoch a tiež začatím stavebného konania na stavbu dočasných inžinierskych sietí, samo o sebe nie je spôsobilé preukázať porušenie procesných práv žalobcu v správnom konaní, jedná sa výlučne o námietky požadujúce vyššiu náhradu za predmet vyvlastnenia. Príslušný správny orgán, po zistení nemožnosti dohody na sume náhrady za vyvlastnenie, stanovenej postupom súdneho znalca, správne odkázal bez prerušenia konania pôvodného vlastníka vyvlastnenej nehnuteľnosti na súdne konanie pred civilným súdom.

64. Vzhľadom na vyššie uvedené, sa kasačný súd nemohol stotožniť s názorom krajského súdu, že postup správneho orgánu vo vyvlastňovacom konaní a napadnuté rozhodnutie malo také vady, ktoré by spôsobovali nezákonnosť rozhodnutia. Za stavu, keď krajský súd pri svojom rozhodovaní svoje právne názory o povinnosti správnych orgánov oprel o dôvody, ktoré žalobca v správnej žalobe ani administratívnom konaní nenamietal, poukazujúc na to, že vyčlenenie nároku na vyššiu náhradu za vyvlastnenie zo správneho súdnictva a jeho prerokovanie ako samostatného nároku v civilnom sporovom konaní neznamená oslabenie predpokladov na vyvlastnenie obsiahnutých v Ústave Slovenskej republiky osobitným právnym predpisom, kasačný súd sa v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou sťažovateľov o nesprávnom právnom posúdení a následnom porušení práva na spravodlivý súdny proces. Kasačný súd preto postupom podľa § 462 ods. 1 SSP napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

65. Podľa § 469 SSP, ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

66. V zmysle ust. § 447 ods. 2 SSP, priznaním odkladného účinku na základe rozhodnutia kasačného súdu, sa do právoplatného rozhodnutia kasačného súdu o kasačnej sťažnosti pozastavujú účinky napadnutého rozhodnutia krajského súdu a takéto rozhodnutie nemôže byť podkladom na vydanie naň nadväzujúcich rozhodnutí alebo opatrení iných orgánov verejnej moci. Vzhľadom na vydanie meritórneho rozhodnutia, kasačný súd nepriznal kasačným sťažnostiam sťažovateľa 1/ sťažovateľa 2/ odkladný účinok.

67. O trovách kasačného konania rozhodne podľa ust. § 467 ods. 3 SSP krajský súd podľa ust. § 175 ods. 2 SSP v spojení s § 167 SSP samostatným uznesením.

68. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

